

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

Masarykova cesta 16, 1000 Ljubljana

T: 01 400 52 00

F: 01 400 53 21

E: gp.mvi@gov.si

www.mvi.gov.si

Spoštovane ravnateljice in ravnatelji!

Po objavi Pravilnika o ocenjevanju znanja in napredovanju učencev v osnovni šoli (v nadaljevanju: pravilnik) smo vam dne 27. 10. 2025 posredovali vsebinsko okrožnico št. 6030-4/2025-3350-33, z osnovnimi informacijami in pojasnili v povezavi s pravilnikom.

Poudarjamo, da je z uveljavitvijo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli, ki ga je Državni zbor RS sprejel julija 2025, sledila potrebna sprememba aktualnega Pravilnika o ocenjevanju znanja in napredovanju učencev v osnovni šoli. Pomembna je skladna raba novega pravilnika o ocenjevanju v povezavi z Zakonom o osnovni šoli (v nadaljnjem besedilu: ZOsn). V slednjemu so namreč zapisane nekatere določbe, ki se ne ponovijo več v omenjenem pravilniku, saj je zakon nadrejeni upravni akt.

I. Uvod

Nov Pravilnik o ocenjevanju znanja in napredovanju učencev v osnovni šoli že sledi kurikularni prenovi oziroma novim učnim načrtom, ki jih je Strokovni svet RS za splošno izobraževanje sprejel v letu 2025. Na podlagi novega pravilnika se ugotavlja in vrednoti, v kolikšni meri učenec dosega v učnem načrtu določene standarde znanja. Najpomembnejša sprememba pravilnika je, da ne ureja področja preverjanja znanja skupaj z ocenjevanjem, ker je preverjanje didaktično gledano del učnega procesa in se mora tudi udeleževati v samem učnem procesu pred ocenjevanjem. Pravilnik tako ureja ocenjevanje znanja in skupaj z ZOsn tudi napredovanje učencev iz razreda v razred ter dokončanje osnovnošolskega izobraževanja.

Na podlagi vprašanj, ki smo jih prejeli v času izvajanja srečanj z ravnatelji, vam pošiljamo dodatna pojasnila in odgovore na pogosta vprašanja iz prakse. Odgovore je Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje (v nadaljevanju: MVI) pripravilo v sodelovanju s sodelavci z Inšpektorata RS za šolstvo in Zavoda RS za šolstvo. Ob tem naj opozorimo, da MVI lahko tolmači zakonodajo (pravilnik in zakone), ne moremo pa podajati odgovorov v zvezi z delovanjem in izpolnjevanjem različnih aplikacij za vnos ocen, katerih ponudniki in upravljavci so zasebne gospodarske družbe. V nadaljevanju podajamo odgovore na najpogostejše zastavljena vprašanja, ki so združeni po vsebinskih sklopih.

II. Ocenjevanje znanja

1. Ali je potrebno za ustno ocenjevanje tudi postaviti roke?

Odgovor na vprašanje ureja 4. člen pravilnika, ki govori o javnosti ocenjevanja in obveščanja. Javnost ocenjevanja se zagotovi z določitvijo načinov ocenjevanja, pri pisnih preizkusih znanja pa tudi z določitvijo rokov ocenjevanja; obveznost vnaprejšnjega določanja rokov ocenjevanja ne velja tudi za druge načine ocenjevanja (med katere spada tudi ustno ocenjevanje), je pa v avtonomiji učitelja, da se odloči, ali bo vnaprej napovedoval/določil roke za ustno odgovarjanje ali ne. Enako velja tudi za druge načine ocenjevanja.

2. V prvem odstavku 5. člena je zapisano, da znanje učenca iz posameznega predmeta ocenjuje učitelj, ki predmet poučuje. Ali to pomeni, da učiteljica športa, ki poučuje dekleta, lahko oceni tudi učence, ki jih sicer poučuje učitelj športa?

Če učiteljica športa poučuje le dekleta, oceni dekleta. Če pa dekleta poučuje učitelj športa, jih oceni on. Če nastopi situacija odsotnosti učitelja, ki določen predmet poučuje in tudi ocenjuje, je ravnatelj glede na predvideno trajanje odsotnosti učitelja dolžan najprej zagotoviti drugega učitelja (razpis ali nadomeščanje). Pri krajši odsotnosti bo znanje učencev še naprej ocenjeval učitelj, ki učence tudi sicer poučuje, ko se vrne. Če gre za daljšo odsotnost ali odsotnost v času zaključevanja ocen, bo ocenjevanje oziroma zaključevanje ocen prevzel učitelj, ki predmet poučuje v obdobju odsotnosti prvotnega učitelja (npr. nov učitelj na podlagi razpisa). Če se bo pouk predmeta izvajal z nadomeščanji (z enim, z različnimi učitelji šole), lahko ocenjuje in zaključuje tako učitelj, ki je prevzel poučevanje predmeta v oddelku, kakor tudi učitelj, ki morda ne poučuje ves čas v oddelku določenega predmeta (nadomeščanje z več učitelji), vendar poučuje na šoli isti predmet v drugih oddelkih (pomeni, da je strokovno usposobljen oceniti standarde znanja pri posameznem predmetu, je član istega strokovnega aktiva in na podlagi ocenjenih standardov znanj ter pridobljenih ocen zaključiti ocene učencev).

3. Kako lahko učitelj spremlja ustna ocenjevanja posameznih učencev pri drugih predmetih?

Gre predvsem za organizacijsko vprašanje, ki se nanaša na usklajevanje dela in medsebojnega seznanjanja učiteljev oddelčnega učiteljskega zbora. Tega sestavljajo strokovni delavci, ki opravljajo vzgojno-izobraževalno delo v posameznem oddelku. Ob tem je treba upoštevati, da pravilnik v tretji alineji prvega odstavka 4. člena določa, da morajo učitelji učence seznaniti z roki pisnih preizkusov znanja **vnaprej**. Če so torej ti roki znani, lahko vsi učitelji, ki poučujejo v oddelku, načrtujejo tudi ustno odgovarjanje, ne da bi tega izvajali na dan, ko je že načrtovan pisni preizkus znanja pri določenem predmetu. Enako se z vnaprej načrtovanih rokov, torej datumov za pisne preizkuse znanja, ravna tudi v dogovorih med šolo in učenci, ki imajo status (načrtovanje ustnega odgovarjanja).

Glede ustnega odgovarjanja pravilnik ne omejuje števila ustnih odgovorjanj na dan ali na teden. Avtonomiji šole je prepuščeno, kako bo vzpostavila oziroma zagotavljala sistem preglednega spremljanja načrtovanih ocenjevanj znanja. Četudi pravilnik ne določa, da je učenecem treba vnaprej napovedati roke ostalih načinov ocenjevanja (razen za pisne preizkuse znanja), se v dobrobit učencev in v izogib prevelikemu številu ocenjevanj v istem dnevu od učiteljev pričakuje medsebojno usklajevanje tudi glede rokov ocenjevanj z ostalimi načini, sicer se lahko zgodi, da je učenec v dnevu, ko sicer ne piše pisnega preizkusa znanja, ocenjen pri vseh šolskih urah na druge načine.

4. Kako v skladu s pravilnikom ocenjevati po formativnem načinu poučevanja?

»Formativni način poučevanja« pomeni, da v učnem procesu učitelj s sistematičnim in načrtnim spremljanjem učencev ob izvajanju dejavnosti in s sprotim preverjanjem znanja pridobiva informacije o tem, kako posamezni učenci usvajajo učne cilje in dosegajo standarde znanja. Pri tem ugotavlja vzroke za nerazumevanje in napačne predstave, analizira dosežke, ugotavlja napredek ter učencem sproti podaja kakovostne povratne informacije, ki vključujejo usmeritve za nadaljnje učenje. Učence vključuje v premisleke o namenih učenja in kriterijih uspešnosti, po katerih le-ti vrednotijo lastno učno uspešnost (samovrednotenje) in uspešnost vrstnikov (vrstniško vrednotenje). Učencem omogoča, da v učnem procesu izvajajo raznolike dejavnosti in s tem usvajajo oz. razvijajo čim bolj raznolika znanja (vsebinska, procesna – to so spretnosti, veščine in odnosna znanja).

Prav od tega, katere dejavnosti učenci izvajajo v učnem procesu ter kaj in kako se pri tem učijo, je odvisno, kateri od načinov (navedenih v 7. členu pravilnika) so ustrezni oziroma primerni, da učenci lahko izkažejo usvojeno znanje pri ocenjevanju. Torej se učiteljevo formativno spremljanje odvija med procesom učenja in vpliva na kakovost učenja, ne pa tudi na načine ocenjevanja znanja. Način ocenjevanja znanja naj bo določen glede na vrsto dejavnosti, s katerimi so učenci pri pouku usvajali znanje.

5. Kateri so možni načini ocenjevanja po novem pravilniku?

Ocenjujejo se:

- a) pisni preizkusi znanja,
- b) ustni odgovori,
- c) v osnovni šoli nastali izdelki učencev: drugi pisni izdelki (spisi, pisni sestavki, poročila, referati, načrti izdelkov idr.), likovni, tehniški, multimedijski, vizualni in drugi za predmet specifični izdelki, mapa učenčevih dosežkov (v nadaljnjem besedilu: drugi izdelki) in
- d) izvedbe eksperimentalnih, praktičnih, gibalnih/športnih, multimedijskih in drugih za predmet specifičnih dejavnosti, demonstracij ter govornih, gibalnih, umetniških in drugih nastopov.

Ob tem je treba poudariti, da **morajo biti ocene pridobljene z različnimi načini ocenjevanja**. Učitelj pri odločitvi o načinu ocenjevanja znanja upošteva obvezujoča navodila v učnem načrtu in didaktična priporočila k učnim načrtom za posamezni predmet.

Nov pravilnik **odpravlja dosedanje ločenost med pisnim in ustnim ocenjevanjem**. Opredeljuje pisne preizkuse znanja (testi) kot edini način ocenjevanja, za katerega veljajo omejitve v 9. in 10. členu pravilnika, in ostale načine ocenjevanja, za katere omejitve ne veljajo.

Del učiteljeve letne priprave je tudi načrt ocenjevanja, s katerim učitelj opredeli načrtovano število ocenjevanj in določi, na katere načine bodo učenci pridobili ocene pri predmetu preko šolskega leta (število in okvirni časovni razpored ocenjevanj). Pri tem je razvidno, kateri standardi znanja bodo učenci ocenjeni s posameznim načinom ocenjevanja in po katerih kriterijih.

Če učitelj namerava omogočiti učencem, da lahko izkažejo doseganje določenih standardov znanja na različne načine (izbirnost pri načinih ocenjevanju), naj tudi to učitelj načrtuje že v letni pripravi.

6. Kako je definiran pisni preizkus znanja?

Pisni preizkus znanja (test) je strukturiran instrument z vprašanji in nalogami različnih tipov, ki merijo znanje na različnih taksonomskih ravneh (poznavanja vsebin, strategij reševanja, razumevanja, zmožnosti uporabe znanja v novih primerih oziroma situacijah, zmožnosti povezovanja znanja itd.), pri čemer mora biti ustrezno (vnaprej opredeljeno) razmerje med številom točk na pisnem preizkusu, ki jih učenci dosežejo z nalogami po posameznih taksonomskih ravneh. S tem je zagotovljena ustrezna zahtevnost oziroma težavnost pisnega preizkusa.

Iz mrežnega načrta (specifikacijske tabele), ki ga učitelj uporabi pri načrtovanju in pripravi pisnega preizkusa znanja, je razvidno, kateri standardi znanja se preverjajo s posameznimi nalogami, s kolikšnim številom točk je točkovana posamezna naloga in po katerih kriterijih oziroma merilih se naloga ocenjuje (kaj je treba izkazati za posamezno točko). Vnaprej je opredeljeno tudi število točk, ki jih je treba doseči za posamezno oceno (pragovi oziroma meje med ocenami).

S pisnimi preizkusi znanja so hkrati in pod istimi pogoji ocenjeni učenci oddelka oziroma učne skupine (razen v primeru potrebnih prilagoditev za učence s posebnimi potrebami). Ocenjevanje s pisnimi preizkusi znanja se razume kot najbolj objektivni in ekonomičen način ocenjevanja, a pod pogojem, da so učencem podana jasna navodila za reševanje, izbrane primerne naloge, določena merila ocenjevanja ter uporabljen ustrezen obseg nalog glede na razpoložljiv čas reševanja.

7. Ali je spis pisni preizkus znanja?

Ne, spis se glede na Pravilnik o ocenjevanju znanja in napredovanju učencev v osnovni šoli uvršča v kategorijo »v osnovni šoli nastalih izdelkov«.

Ker spisi ne spadajo med pisne preizkuse znanja, zanje ne veljajo omejitve po 9. in 10. členu pravilnika. Na primer na dan, ko učenec pri določenem predmetu opravlja pisni preizkus znanja, se ga pri drugem predmetu ne sme oceniti še z ustnimi odgovori, vendar pa se lahko na dan, ko se piše pisni preizkus znanja, lahko piše tudi spis; spisov ni potrebno napovedovati pet delovnih dni vnaprej. Pri tem pa je vseeno smiselno premisliti, ali ni za učence prenaporno, če po celi šolski uri reševanja pisnega preizkusa znanja sledi še cela šolska ura pisanja spisa za oceno.

8. V katero kategorijo ocenjevanj spada ocenjevanje s spletnimi kvizi?

Med načini ocenjevanja znanja, ki jih opredeljuje pravilnik v 7. členu, spletni kvizi niso posebej omenjeni. Vendar so spletni kvizi običajno zasnovani podobno kot pisni preizkusi znanja: s premišljenim naborom nalog in vprašanj na različnih taksonomskih ravneh. Razlika je v tem, da tovrstni pisni preizkus znanja ni na papirju, temveč v spletnem okolju in učenec pravih odgovorov ne obkroža ali zapisuje s pisalom, temveč s klikom oziroma s pisanjem s pomočjo tipkovnice.

9. Ali se domače naloge lahko ocenijo? Ali lahko učenec dobi negativno oceno, če ne prinese domače naloge?

Domače naloge so kot del vzgojno-izobraževalnega procesa osnovne šole namenjene utrjevanju pridobljenega znanja, ponavljanju in preverjanju znanja, so torej v funkciji učenja. Učitelj opravljanje nalog spremlja, učencem podaja povratne informacije o uspešnosti opravljenih nalog, **a jih ne ocenjuje**. Pri tem učenca usmerja v nadaljnje učenje. Če učenec ne prinese domače naloge, tudi ne more dobiti negativne ocene, saj je glede na Pravilnik o ocenjevanju znanja in napredovanju učencev v osnovni šoli ocenjevanje znanja ugotavljanje in vrednotenje, v kolikšni meri učenec dosega v učnem načrtu določene standarde znanja. Kršenje dolžnosti in odgovornosti šola obravnava v okviru vzgojnega delovanja in ne na področju ocenjevanja znanja.

10. Kaj sodi v mapo učenčevih dosežkov pri pouku matematike? Ali lahko sproti (dnevno, tedensko) ocenjujem listke z računi in na koncu ocenjevalnega obdobja učenca iz teh listkov ocenim? Ali lahko pod »mapo učenčevih dosežkov« razumemo tudi več kratkih testov? Recimo, da pišemo pet kratkih testov, jih popravimo, vodim dosežke za vsakega učenca, potem pa vpišemo skupno oceno?

Opisano ni mapa učenčevih dosežkov.

Mapa učenčevih dosežkov je zbirka dokazov o učenju in dosežkih učencev (o njegovih razmislekih, opravljenih nalogah, znanju, spretnostih, veščinah in napredku), ki nastaja skozi daljše časovno obdobje. Ključni namen mape dosežkov je, da učencu omogoča spremljanje lastnega napredka, razvijanje samorefleksije in krepitev samouravnavanja učenja.

Vključuje različne izdelke, osnutke, makete, posnetke, refleksije ter zapise s povratnimi informacijami učitelja in vrstnikov. Vsebina mape odraža učenčev proces učenja ter dokazuje uresničevanje učnih ciljev in standardov znanja, zlasti tistih, ki se nanašajo na razvijanje ključnih veščin in kompetenc.

Mapa učenčevih dosežkov prvenstveno ni namenjena le ocenjevanju znanja učencev; tudi če se ocenjuje, niso nujno vsi izdelki, ki jih vsebuje, namenjeni ocenjevanju. Sestavine, namenjene ocenjevanju, se ocenjujejo celostno kot en izdelek z eno oceno, na podlagi jasno opredeljenih kriterijev in opisnikov, ki izhajajo iz standardov znanja in s katerimi so učenci predhodno seznanjeni (4. člen).

Ocena mape učenčevih dosežkov ne predstavlja seštevka ali povprečja večkratnih sprotnih vrednotenj posameznih dosežkov, ki se v mapo zbirajo skozi daljše obdobje. Posamezni izdelki ali naloge v mapi se sproti ne označujejo s simboli (npr. +, –) in ne vrednotijo s točkami ali „malimi ocenami“. Mapa učenčevih dosežkov naj ne bo zlorabljena za še več ocenjevanj, zlasti pa ne »kot krinka« za še več testov.

11. Ali je govorni nastop ustna ocena ali sodi pod drugo (druge ocene)?

Pravilnik o ocenjevanju in napredovanju učencev v osnovni šoli ne govori o ustnih ocenah niti o drugih ocenah. Govorni nastopi so navedeni v četrti alineji prvega odstavka 7. člena. Vsem navedbam v tej alineji je skupno, da ocenjevanje temelji na neposrednem opazovanju (gledanju, poslušanju) učencev ob izvajanju dejavnosti.

12. Izvedba praktičnega nastopa oziroma demonstracija praktičnega eksperimenta s poznavanjem teorije. Ali je to praktični izdelek ali drugo?

Če učenec pridobi oceno na podlagi učiteljevega opazovanja učenca, ko ta izvaja demonstracijo poskusa, ne gre za ocenjevanje izdelka, temveč za ocenjevanje izvedbe dejavnosti.

13. Ali se sme na dan pisnega ocenjevanja drugega predmeta oceniti tehniški izdelek in pri tem postaviti tri vprašanja?

Da. Ocenjevanje izdelka sodi v tretjo alinejo prvega odstavka 7. člena. Načini ocenjevanja, ki so navedeni v tretji in četrti alineji tega člena, so dovoljeni tudi na tiste dni, ko učenci pišejo pisne preizkuse znanja. Ob ocenjevanju izdelka učitelj učencu lahko postavi tudi vprašanja, ki se nanašajo na ta izdelek, da lahko poda bolj objektivno oceno.

14. Za doseženo bronasto, srebrno ali zlato priznanje na fizikalnem tekmovanju in s tem izkazanega dodatnega znanja o obravnavani fizikalni temi, učenec dobi odlično oceno. Ali je to v skladu s pravilnikom o ocenjevanju?

Med načini ocenjevanja, navedenimi v pravilniku o ocenjevanju, ni navedeno ocenjevanje na podlagi dosežkov na tekmovanjih. Te možnosti tudi prejšnji pravilnik ni navajal. Učitelj ocenjuje učenčevo doseganje standardov znanja in to na načine, ki so usklajeni z načinom učenja in poučevanja med učnim procesom. Naloge na raznovrstnih tekmovanjih, ki se jih udeležujejo učenci, nimajo nujno podlag v standardih znanja, zato je vprašljiva veljavnost tovrstnega ocenjevanja. Predvsem pa je potreben premislek iz vzgojnega vidika, ali je ocena res pravi način motiviranja učencev za udeleževanje na tekmovanjih.

15. Ali učitelj lahko oceni npr. 3 praktične izdelke, ki jih učenci izdelujejo v daljšem časovnem obdobju (LUM, TIT), le z eno oceno, če je tako predvideno v letni pripravi učitelja in učencem ta način ocenjevanja predstavi ob začetku šolskega leta?

Lahko v primeru, ko vse tri izdelke oceni enkrat, celostno, v skladu z vnaprej postavljenimi kriteriji.

16. Ali lahko oceno pridobimo za izdelek, ki so ga učenci delno ali v celoti naredili doma? Ali je to v skladu s pravilnikom?

Pravilnik v 7. členu določa kot način ocenjevanja v osnovni šoli nastale izdelke učencev: drugi pisni izdelki (spisi, pisni sestavki, poročila, referati, načrti izdelkov idr.), likovni, tehniški, multimedijski, vizualni in drugi za predmet specifični izdelki, mapa učenčevih dosežkov. Tako da ocene za izdelek, ki je bil delno ali v celoti narejen doma, ni mogoče pridobiti. Dopustno pa je, da se za izdelavo izdelka v šoli učenec doma pripravi, zbere material, poišče vire. Vse ključne faze pri nastajanju izdelka, ki se v skladu s kriteriji ocenjevanja nanašajo na izkazovanje standardov znanja in se odražajo na oceni izdelka, pa naj se odvijajo v okviru pouka.

17. Ali lahko učitelj učenca skozi celotno šolsko leto oceni le z ustnimi ocenami?

Ne, te možnosti učitelju ne dovoljuje kombinacija vsebine 9. člena, ki določa minimalno število ocen pri predmetu, v povezavi s 7. členom, ki zapoveduje raznolikost načinov ocenjevanja za pridobitev tudi minimalnega števila ocen. Torej če se učitelj odloči za pridobitev zgolj minimalnega števila ocen pri svojem predmetu (pri predmetu, kjer zadošča načrtovati zgolj dve ocenjevanji znanja), mu določilo o raznovrstnosti načinov ocenjevanja ne dovoljuje, da sta ti dve oceni pridobljeni zgolj z načinom ustnega odgovarjanja.

18. Ali mora učenec oceno pri medpredmetnem povezovanju oziroma ocenjevanju pridobiti v isti uri (npr. govorni nastop gledata oba učitelja in ga eden ocenjuje iz vsebine drugi, npr. slovenist, pa iz nastopa), ali lahko isti izdelek učitelja ocenita vsak pri svoji uri? Ali mora biti pridobljena ocena v isti uri (kombinacija pisno in ustno)?

Pri ocenjevanju znanja, pridobljenega na osnovi medpredmetnega izvajanja dejavnosti, učenec lahko hkrati pridobi oceno pri več predmetih, in sicer na osnovi kriterijev, ki izhajajo iz standardov znanja v učnem načrtu posameznega predmeta. Gre za dejavnosti, ki jih učitelji različnih predmetov skupaj načrtujejo - z jasnim namenom, kaj bodo z interdisciplinarno povezavo pridobili učenci.

Ocenjevanje v okviru medpredmetno načrtovanega učnega procesa ni obvezna faza; tretji odstavek 7. člena pravilnika zgolj dopušča možnost, da se ta proces zaključi tudi z

ocenjevanjem zaključnega izdelka oziroma dejavnosti. Pri tako izvedenem ocenjevanju učenci lahko pridobijo ocene pri različnih predmetih, pri čemer vsak učitelj oceni po kriterijih, ki temeljijo na standardih znanja v učnem načrtu predmeta, ki ga poučuje. Izvedbeno lahko vsi učitelji istočasno podajo ocene (npr. če vsi istočasno opazujejo učence pri izvajanju dejavnosti: pri nastopu, predstavitvi, okrogli mizi, itd.) ali v različnih terminih oziroma obdobjih v okviru pouku posameznega predmeta (npr. če je končni rezultat medpredmetno izvedene dejavnosti izdelek: seminarska naloga, video posnetek, itd.).

19. Če bi se učitelji medpredmetno dogovorili in pisali eno pisno ocenjevanje znanja iz treh predmetov (recimo fizika, kemija in biologija), iz vsakega po tretjino ocenjevanih standardov znanja, bi lahko na podlagi tega učencu vpisali po eno oceno pri vsakem predmetu?

To je dopustno in smiselno le v primeru, če je ta medpredmetni pisni preizkus znanja posledica medpredmetno načrtovanega in izvedenega poučevanja (npr. določenih interdisciplinarnih vsebin, ki jih učenci na ta način bolj poglobljeno razumejo).

20. Ali se vpiše ista skupna ocena pri vseh treh predmetih (vezano na prejšnje vprašanje), ali se vsak del pisnega preizkusa (po predmetih) oceni ločeno in učitelji lahko vpišejo različne dosežene ocene?

Vsak učitelj oceni po jasnih kriterijih le tiste standarde znanja, ki so v učnem načrtu za predmet, ki ga poučuje. Torej posamezni učitelji ocenjujejo različne standarde znanja in zato so lahko ocene, ki jih iz istega izdelka pridobi učenec, pri različnih predmetih različne.

21. Ali lahko pojasnite s primeri, kako lahko učitelj pri posamezni uri uporablja različne načine ocenjevanja in učenca pri tem oceni le z eno oceno?

Ko učitelj pri posamezni uri uporablja različne načine ocenjevanja, lahko učenca oceni le z eno oceno, in sicer na osnovi kriterijev, ki izhajajo iz standardov znanja v učnem načrtu. Primeri so:

- učenec najprej pisno reši eno nalogo ali nekaj nalog (na papir), sledi ustno odgovarjanje na vprašanja, ki se nanašajo na strategije reševanja teh istih nalog (kombinacija ocenjevanja pisnega izdelka in ustnih odgovorov). Samo zato, ker učenec nekaj piše na papir ali na tablo, še ne pomeni, da gre za pisni preizkus znanja;
- učitelj oceni učenčeve eksperimentalne veščine tako na osnovi opazovanja učenca pri izvajanju eksperimentalne dejavnosti in na osnovi izpolnjenega poročila o eksperimentalni vaji. V tem primeru učence seznani z oceno v sedmih delovnih dneh (drugi odstavek 12. člena). Gre za kombinacijo izvedbe dejavnosti in pisnega izdelka.

22. Koliko ocen najmanj morajo imeti predmeti v fleksibilnem predmetniku, ki imajo točno dve uri po predmetniku (najmanj dve ali najmanj 4)?

Najmanj dve oceni.

23. Ali lahko recimo učitelj angleščine ocenjuje učence s pet pisnimi ocenjevanji, s štirimi spisi in eno ustno oceno? To bi po prejšnjem pravilniku bilo 9 pisnih ocen?

Z novim pravilnikom ne govorimo več o pisnih in ustnih ocenah, govorimo o različnih načinih ocenjevanja. Pomembno je, da glede na število ocen – ocen je lahko več, kot je določeno njihovo minimalno število v 9. členu – večina ni pridobljena s pisnimi preizkusi znanja.

V zgornjem zapisu vprašanja je sicer 9. členu pravilnika zadoščeno, vendar pa je treba poudariti, da je v skladu s 7. členom pravilnika ocene potrebno pridobiti z različnimi

načini ocenjevanja; z namenom, da je pri ocenjevanju mogoče poleg vsebinskega znanja oceniti tudi raznolike veščine in spretnosti. Premisliti je potrebno, ali navedeni nabor načinov ocenjevanja pri tujih jezikih zares odraža uravnoteženo ocenjevanje vseh sporazumevalnih zmožnosti, ki jih učenci razvijajo pri tujih jezikih. Učitelj pri odločitvi o načinu ocenjevanja znanja upošteva obvezujoče usmeritve v didaktičnih priporočilih k učnim načrtom za posamezni predmet.

24. Učitelj je pridobil 2 oceni pri predmetu, ki ima dve uri na teden, v skladu z 9. členom pravilnika že v 1. ocenjevalnem obdobju. Nato pa učenec ni več prišel v šolo. Ali smo tako zadostili zakonodaji in lahko junija učencu zaključimo oceno?

Pri presoji »zadostnega števila ocen« po 3. odstavku 76. člena ZOsn, ne gre za minimalno število ocen (npr. 2 oziroma 4 ocene) v skladu z 9. členom pravilnika, ampak za **zadostno število ocen** po presoji učitelja, glede na to, kako na letni ravni načrtuje ocenjevanje vseh za predmet ključnih standardov znanja, določenih v učnem načrtu, še zlasti minimalnih standardov znanja.

Primer: učenec je dobil dve oceni, kar je po pravilniku minimalno število ocen pri predmetu, učitelj pa je skozi šolsko leto načrtoval in izvedel pet ocenjevanj, s katerimi je ovrednotil doseganje vseh ključnih standardov znanja (in s tem tudi vseh minimalnih standardov znanja). Če je torej razporedil minimalne standarde znanja na pet ocenjevanj tako, da se z vsakim od ocenjevanj vrednotijo različni minimalni standardi znanja, mora učenec pridobiti vseh pet ocen (torej zadostno število ocen). Če je pa določene standarde znanja ocenjeval večkrat čez šolsko leto (npr. vezane na določene veščine), se lahko učitelj odloči, da učenec ne potrebuje vseh ocen (ni potrebno, da je vsakič ocenjevan vsak učenec).

Če je bil učenec neocenjen (npr. v drugem ocenjevalnem obdobju) zaradi opravičenih odsotnosti (bolezen, poškodba ali drugi utemeljeni razlogi), se lahko za manjkajoči del neocenjene snovi v dogovoru z njegovimi starši prilagodijo načini in roki za ocenjevanje znanja ter število ocen. O prilagoditvah odloča oddelčni učiteljski zbor na predlog razrednika. Seveda se o tovrstnih prilagoditvah odloča le, če je do zaključka pouka dovolj časa za izvedbo ocenjevanja in se učenec tudi vrne nazaj v šolo. V kolikor se tudi manjkajoči učenec ne vrne, se tudi njega usmeri na opravljanje delnih predmetnih izpitov.

25. Koliko ustnih ocenjevanj sme imeti učenec na dan? Ali so pri tem omejitve?

Na dan, ko učenec pri določenem predmetu opravlja pisni preizkus znanja, se ga pri drugem predmetu ne sme oceniti še z ustnimi odgovori. Drugih omejitev glede števila ustnih ocenjevanj (ocen) ni. Ob tem naj opozorimo še, da je v 4. členu (javnost ocenjevanja in obveščanje) med drugim zapisano, da je potrebno določiti roke ocenjevanja le pri pisnih preizkusih znanja, za druge načine pa ne.

26. Kako postopati v primeru, če učencev ni na preizkus znanja? Ali jim ga je potrebno na novo napovedati, ali pa lahko pišejo takoj, ko pridejo prvič k temu predmetu? Ali je dovoljeno z manjkajočimi učenci, ki bodo pisali pisni preizkus znanja, ko se vrnejo nazaj v šolo, pisati popolnoma istovrstni test ali mora učitelj pripraviti novega? Če lahko pišejo istovrstni test, ali potem veljajo omejitve iz 9. in 10. člena pravilnika (napoved, število testov)?

Področje individualnega ocenjevanja (odsotnih učencev na prvem pisnem preizkusu znanja) spada v domeno avtonomije učitelja. Pri tem je treba poudariti, da razlog odsotnosti (opravičljiv ali neopravičljiv) ne sme igrati vloge pri odločitvi učitelja. Učitelj se lahko odloči, da bo standarde znanja, ki jih je ocenjeval s pisnim preizkusom znanja, pri manjkajočih učencih vrednotil z drugimi načini ocenjevanja ali pa s pisnim preizkusom

znanja. Verjetno bo na odločitev učitelja o načinu ocenjevanja odsotnih učencev vplivala okoliščina, kdaj se bo učenec vrnil (npr. ali se bo vrnil naslednji dan, ker je odsoten zaradi udeležbe na šolskem tekmovanju ali je zgolj neopravičeno izostal od ure ali se bo predvidoma vrnil čez dober teden, ker je bolan).

Če se učitelj odloči, da bo tudi z manjkajočimi učenci standarde znanja vrednotil na podlagi pisnega preizkusa znanja, veljajo za to ocenjevanje vse omejitve 9. in 10. člena pravilnika in pogoji, ki sicer veljajo za čas pisanja pisnih preizkusov oziroma za potek ocenjevanja znanja (v času ure pouka predmeta po urniku, v učni skupini ali v oddelku).. Pravilnik namreč za take primere ne predvideva izjem ali odstopanj od predpisanih omejitev oz. pogojev. Pravilnik v 4. odstavku 10. člena (omejitev ocenjevanja) celo seznanjanje s pisnim preizkusom določa za posameznega »učenca« in ne za »učence« kot celoto učne skupine ali oddelka. Tudi zato je treba pri individualnem ocenjevanju s pisnim preizkusom znanja le-tega manjkajočemu učencu ali skupini učencev po tem, ko se vrnejo nazaj k pouku, napovedati (pet delovnih dni prej) in pri izbiri datuma pisanja pisnega preizkusa spoštovati omejitve iz 9. člena pravilnika (le en tak preizkus dnevno in največ dva v tednu).

V času pouka učenca ni dovoljeno usmeriti na pisanje preizkusa ali drugega načina ocenjevanja izven oddelka, s tem je kršena pravica učenca do obiskovanja pouka v skladu s 50. členom Zakona o osnovni šoli. Izven oddelka učenec ne sme biti ocenjen. Lahko pa piše preizkus med šolsko uro, v oddelku, medtem ko drugi učenci delajo z učiteljem druge dejavnosti.

27. V primeru, da se učenec ne udeleži pisnega testa iz opravičljivih razlogov ter dobi nov datum – ali piše individualno? Ali je lahko tisti dan ustno vprašan pri nekem drugem predmetu?

Spomnimo, da ne glede na razlog odsotnosti (opravičljiv ali neopravičljiv), če gre za pisni preizkus, učenec ne more biti še ustno vprašan. Ob tem naj opozorimo, da je učitelj pri vrednotenju znanja avtonomen in lahko ovrednoti standarde znanja tudi z drugimi načini ocenjevanja.

28. Ali lahko učenci negativno oceno (npr. iz pisnega preizkusa znanja) popravijo z ustnim ocenjevanjem?

Pravilnik ne ureja individualnega popravljanja ocen, niti predpisi ne določajo, da je učitelj popravljanje v teh primerih dolžan omogočiti. Gre za avtonomno učiteljevo odločitev, da bo dovolil popravljanje posameznih negativnih ocen, sam tudi odloči o načinu ocenjevanja. Pomembno je, da ocenjuje iste (minimalne) standarde znanja, ki jih učenec sprva ni dosegel. Če se bo odločil za pisni preizkus znanja, mora upoštevati vse omejitve iz 9. in 10. člena pravilnika.

Pravilnik določa in ureja zgolj popravljanje pisnega preizkusa znanja, če je negativnih polovica in več vseh učencev v oddelku (11. člen pravilnika, ponovitev ocenjevanja pisnih preizkusov znanja). Ponovitev pa se izvede z novim, drugim pisnim preizkusom znanja.

29. Ali je popravljanje negativnih ocen obvezno tudi, kadar ne piše preizkusa znanja več kot polovica učencev negativno?

Ne, pravilnik ne ureja popravljanja negativnih ocen izven primera, ki ga določa 11. člen pravilnika, ponovitev ocenjevanja pisnih preizkusov znanja). Tovrstno skupinsko ali individualno popravljanje je predmet avtonomije učitelja. Tudi pri popravljanju (ali pri individualnem pridobivanju ocene, ker nekdo ni pisal pisnega preizkusa), lahko učitelj doseganje standardov znanja ovrednoti z različnimi načini ocenjevanja (ne nujno s pisnim preizkusom).

30. V razredu je 27 učencev. Pisni preizkus znanja je pisalo 21 učencev. Negativno je pisalo 13 učencev. Ali se pisni preizkus ponavlja?

Ne, pisni preizkus se ne ponavlja, ker 11. člen pravilnika določa, da če je polovica ali več učencev oddelka ali učne skupine pri posameznem pisnem preizkusu znanja ocenjenih negativno, se pisni preizkus znanja enkrat ponovi, razen za učence, ki so bili prvič ocenjeni s pozitivno oceno in pisnega preizkusa znanja ne želijo ponoviti. V primeru, ki ga navajate, bi moralo biti v oddelku 14 od 27 učencev negativno ocenjenih.

Pred izvedbo ponovnega pisnega preizkusa znanja pa mora učitelj ugotoviti vzroke za neuspeh, jih analizirati skupaj z učenci, o tem obvestiti tudi razrednika in ravnatelja ter pripraviti nov pisni preizkus znanja. Ocena se vpiše v redovalnico po drugem ocenjevanju, pri čemer se upošteva boljša ocena. Učencu, ki je bil ocenjen samo enkrat, se upošteva dosežena ocena. Slednje pomeni, da je učitelj ob ponovitvi pisnega preizkusa znanja dolžan pripraviti nov, drugačen pisni preizkus, ki pa ocenjuje iste standarde znanja.

Če se pisanju ponovitvenega preizkusa znanja pridruži učenec, ki prvič zaradi odsotnosti ni pisal in piše negativno, mu pravilnik ne daje možnosti ponovitve. Negativna ocena se vpiše v redovalnico. Popravljanje te negativne ocene pa je v avtonomiji učitelja, kakor je že večkrat pojasnjeno.

31. Ali je zakonito, da se učenca na njegovo željo oceni na dan, ko že piše pisni preizkus znanja pri drugem predmetu? Razlog je npr. da bo zaradi večdnevni pripravi odsoten (status športnika) ali pa bi rad opravil ustno ocenjevanje, ker je bil odsoten zaradi bolezni)?

Ne, ko se piše pisni preizkus znanja, ni v nobenem primeru dovoljeno, da učenec odgovarja ustno (torej tudi ne, če se javi ali če ima status v skladu z 51. členom ZOsn) Ker morajo biti roki za pisne preizkuse znanja znani vnaprej, se lahko vse ustno odgovarjanje načrtuje ustrezno okoli teh datumov, ne da bi prišlo do kršitve omejitve.

32. Ko piše učenec test naknadno, ali zanj tudi velja, da mora biti pet dni prej obveščen, če je bil že obveščen za redni rok?

Da. Če se učitelj odloči, da bo ovrednotil standarde znanja pri tem učencu, in da bo ta način pisni preizkus znanja, potem mora biti tak preizkus napovedan v skladu z 10. členom. Pravilnik namreč za take primere ne predvideva izjem ali odstopanj od omejitev oziroma pogojev, določenih v 9. in 10. členu. Pravilnik v četrtem odstavku 10. člena celo seznanjanje s pisnim preizkusom določa za posameznega »učenca« in ne za »učence« kot celoto učne skupine ali oddelka. Če se bo pa učitelj odločil, da bo uporabil druge načine ocenjevanja (ne pisni preizkus znanja) po prvem odstavku 7. člena pravilnika, potem v skladu s tretjo točko 4. člena pravilnika (javnost ocenjevanja in obveščanje) ni potrebna določitev roka ocenjevanja (ta je potrebna le pri pisnih preizkusih znanja).

33. Z datumom pisnega preizkusa znanja mora biti učenec seznanjen vsaj pet delovnih dni prej. Tri delovne dni pred zaključkom ocenjevalnega obdobja se znanje učenca ne ocenjuje s pisnimi preizkusi znanja, razen v primeru iz 11. člena pravilnika. Če je ocenjevanje pisno – v sedmih dneh lahko vrneš pisno ocenjevanje znanja, kam se vpiše ocena, v 1. ali 2. ocenjevalno obdobje?

Če je ocena pripravljena v 2. ocenjevalnem obdobju (po ocenjevalni konferenci), se vpiše v 2. ocenjevalno obdobje. Opozarjamo na roke, če gre za oceno, ki je pridobljena pri fleksibilno izvajanjem predmetu le denimo v 1. ocenjevalnem obdobju. Ocena mora biti pravočasno pridobljena in vpisana ter upoštevana pri zaključevanju ocene tega predmeta.

34. Ali se lahko učencem, ki so bili večino ocenjevanj v šolskem letu ocenjeni negativno, še v tekočem šolskem letu pripravi pisno/ustno ocenjevanje znanja, kjer mora pokazati, da te cilje dosega?

Najprej opozorimo, da mora učenec dosegati standarde znanja in ne ciljev. Pravilnik določa sprotnost in razporejenost ocenjevanja skozi celo šolsko leto. To velja tudi za individualna popravljajna ocen, če se učitelj odloči, da njegovo ocenjevanje obsega tudi te možnosti. Sicer pa predpisi na področju ocenjevanja (zakon in pravilnik) to vprašanje urejata na način, da:

- učencu omogoča napredovanje z negativno zaključeno oceno (3. – 6. razred) ali
- učiteljski zbor sprejme odločitev o ponavljanju (3. – 6. razred), če oceni, da je to za učenca najbolje,
- učencu omogoča popravne izpite (za učenca 7. in 8. razreda), ki ima največ 2 zaključeni negativni oceni in
- ponavljanje razreda za učence z več negativnimi zaključenimi ocenami.

35. Kolikšno je število ocen za učence tujce, ki so prvo leto v Sloveniji, in sicer v 9. razredu? Ker je jezik težava, bodo večino ocen pridobili v drugem ocenjevalnem obdobju. Kolikšno je zanje minimalno število ocen?

Za učence priseljence ni sprememb, veljajo enaka pravila, kot so veljala doslej. Glede vključitve učencev priseljencev naj vas opozorimo na okrožnico: Okrožnica za šole - vključevanje otrok priseljencev v sistem VIZ št. 6030-4/2025-3350-32, z dne 24. 10. 2025.

36. Kdaj je potrebno vpisati oceno v redovalnico po pisnem preizkusu znanja?

Pri ocenjevanju pisnih preizkusov znanja in drugih izdelkov (tretja alineja prvega odstavka 7. člena) učitelj učenca seznani z oceno in jo vpiše v redovalnico oddelka oziroma učne skupine najpozneje v sedmih delovnih dneh po tem, ko učenec pisni preizkus ali izdelek odda.

37. Kakšno je pravilo pri opisnem ocenjevanju pri opisu dosežka?

Znanje učenca, ki se ocenjuje na podlagi načinov iz druge (ustni odgovori) in četrte alineje (izvedbe eksperimentalnih, praktičnih, gibalnih/športnih, multimedijskih in drugih za predmet specifičnih dejavnosti, demonstracij ter govornih, gibalnih, umetniških in drugih nastopov) prvega odstavka 7. člena tega pravilnika, učitelj učenca oceni takoj in učenca seznani z oceno. Opis dosežka pri opisnem ocenjevanju vpiše v redovalnico oddelka v sedmih delovnih dneh po tem, ko je bil učenec ocenjen, številčno oceno pa takoj po ocenjevanju.

III. Po ocenjevanju znanja

38. Ali naj učenci sproti nosijo domov ocenjene likovne izdelke?

Da. Šola zagotavlja pravico učenca in staršev do vpogleda na način, da pisne preizkuse oz. izdelke izroči učencu, ki jih odnese domov.

39. V primeru ocenjevanja likovnih izdelkov pri pouku likovne umetnosti – ali je nujno potrebno vrniti izdelke učencem in jih nato učenci obdržijo doma ali jih lahko v šoli uporabimo za razstavo na panojih ali pa ti izdelki sodelujejo na likovnih natečajih in jih pošljemo naprej na sodelovanje. Torej, kako je z likovnimi izdelki in vpogledom le-teh?

Da, tudi te izdelke je treba, v skladu s 13. členom pravilnika izročiti učencu. V primerih razstav likovnih izdelkov šole lahko pridobijo privolitev oziroma soglasje staršev, da lahko šola uporabi učencev izdelek na primer za razstavo, za prijavo na likovni natečaj itd.

40. Ali se sme učenčeve pisne preizkuse kopirati ali skenirati? Zagotovljeno je, da se vse kopijo uničijo po preteku roka za pritožbo na oceno.

Na podlagi mnenja informacijske pooblaščenke sporočamo, da ni pravne podlage za skeniranje in kopiranje. Zato je zelo pomembno, da učitelj z učenci pregleda ocenjene pisne preizkuse znanja in druge izdelke, na podlagi katerih je bila pridobljena ocena, ter nato ocene vpiše v redovalnico.

V kolikor bo v nadaljevanju podan ugovor na zaključeno oceno ali na napredovanje, se starše lahko pozove k predložitvi dokumentacije (tudi testov), vendar je potrebno opozoriti, da je komisija avtonomna pri presoji verodostojnosti dokaza. Če bo komisija razveljavila oceno in ne bo razpolagala z dokumentacijo za določitev nove ocene, lahko v skladu s predpisi sama oceni znanje učenca.

41. Učenci 9. razreda so pri pouku fizike pisali narek, ki naj bi se po navedbah učitelja štel kot ustna ocena. Zaradi tega ocenjeni izdelek ni bil izročen učencem domov, kot sicer velja za pisne preizkuse znanja, ki jih starši lahko pregledajo. Kako je v primeru, če je ocenjeni izdelek bil za ustno oceno pridobljen na pisni način v obliki nareka?

Učitelj mora po izvedenem ocenjevanju učencem izročiti pisne preizkuse znanja ter druge izdelke, na podlagi katerih je bila pridobljena ocena.

Četudi odmislimo vprašanje smiselnosti ocenjevanja znanja pri fiziki z »narekom«, je rezultat nareka pisni izdelek in ne gre za ocenjevanje ustnih odgovorov (druga alineja 1. odstavka 7. člena pravilnika). Če učitelj ne izroči pisnega izdelka (v tem primeru nareka) učencu v predpisanem roku, gre za kršitev 13. člena pravilnika.

42. Nekatere izbirne predmete izvajamo na 14 dni kot blok uro. Kako rešiti vračilo pisnih preizkusov znanja, saj je obdobje med obema urama daljše od 7 delovnih dni?

Pravilnik navedenega konkretnega primera ne ureja. Lahko pa to pravno vrzel zapolnimo s sklepanjem po podobnosti v mejah možnosti, ki so dane v okviru pravilnika. Če je potrebno pisni preizkus pri predmetu, ki je le 1-krat tedensko na urniku, vrniti v roku 7 delovnih dni, bo učitelj to izvedel naslednjo uro, torej npr. naslednjo sredo, 3. uro. To je sicer le 5 delovnih dni, a naslednja možnost glede na urnik je šele čez 10 delovnih dni (pri čemer je 7 delovnih dni najkasnejša dovoljena možnost). Po logiki in razlagi »po podobnosti« je potrebno tudi pri predmetu, ki se izvaja na 14 dni, pisni preizkus vrniti najkasneje prvo naslednjo uro predmeta na urniku.

IV. Napredovanje učencev, ponavljanje, izpiti

43. Ali se lahko učencem, ki so bili večino ocenjevanj v šolskem letu ocenjeni negativno še v tekočem šolskem letu pripravi pisno/ustno ocenjevanja znanja, kjer mora pokazati, da te cilje dosega? Ali pa se mu za ta del ciljev, ki jih tekom šolskega leta ni usvojil, pripravi predmetni izpit? In če ga ne opravi, še popravni izpit (če je v 7. - 9. razredu), sicer je ocenjen negativno?

ZOsnv 76. členu določa, da je učenec ob koncu pouka neocenjen pri posameznem predmetu, če učitelj zaradi učenčeve odsotnosti znanja učenca ni mogel oceniti v skladu s tem zakonom in pravilnikom, ki ureja ocenjevanje znanja.

Učenec, ki je ob koncu pouka v šolskem letu pri enem ali več predmetih neocenjen in pri posameznem predmetu ni pridobil nobene ocene, opravlja do konca šolskega leta predmetni izpit iz teh predmetov. Učenec, ki je ob koncu pouka neocenjen le pri posameznih temah in ni pridobil zadostnega števila ocen, skladno s pravilnikom, ki ureja ocenjevanje znanja, opravlja predmetni izpit v delu, iz katerega ni bil ocenjen. Ne glede na drugi in tretji odstavek tega člena se lahko učencu, ki je neocenjen zaradi opravičenih odsotnosti (bolezen, poškodba ali drugi utemeljeni razlogi), za manjkajoči del neocenjene snovi v dogovoru z njegovimi starši prilagodijo načini in roki za ocenjevanje znanja ter število ocen. O prilagoditvah odloča oddelčni učiteljski zbor na predlog razrednika.

Torej velja, da učenci, ki imajo ocene, čeprav so te negativne, ne veljajo za neocenjene, kakor jih opredeljuje ZOsn. Tudi ocena ena (negativna ocena) je v skladu s 6. členom pravilnika ocena. Učenec, ki ima negativne ocene v tem delu vsebin, ne more biti usmerjen na delne predmetne izpite. Te pravne podlage zakon in pravilnik ne dajeta. Ali bo učitelj učencu individualno omogočil popravljanje tekom šolskega leta, je avtonomna odločitev učitelja.

Delni predmetni izpiti so novost spremembe ZOsn iz julija 2025. Šole prakse s temi izpiti nimajo. Zato je treba posebej poudariti, da delni predmetni izpiti niso namenjeni izboljševanju posamezne ocene, pridobljene v času pouka ali zviševanju zaključene ocene. O opravljanju delnega predmetnega izpita odloči učitelj, ki učenca poučuje pri predmetu. Za opravljanje delnih predmetnih izpitov ali predmetnega izpita v celoti (zaradi neocenjenosti učenca) šoli ni treba pridobiti soglasja staršev ali se s starši o tem dogovarjati.

Negativne ocene skozi vse šolsko leto izkazujejo, da učenec ni dosegel določenih standardov znanja (minimalnih, ki so potrebni za napredovanje v višji razred). Zakon v 69. členu določa različne možnosti (ne)napredovanja glede na razred, ki ga učenec obiskuje. Če gre za učenca od 3.-6. razreda, le-ti lahko napredujejo tudi z zaključeno negativno oceno, ali pa učiteljski zbor odloči, da je zanj bolje, če ponavlja razred (ob tej odločitvi mora šola izkazati, da je med poukom učencu omogočila vključitev v ustrezne dejavnosti pomoči razširjenega programa). Če gre za učenca 7. ali 8. razreda in ima največ dve negativno zaključeni oceni, opravlja popravne izpite. Če ima več zaključenih negativnih ocen, ponavlja razred.

44. Kaj zapišemo v spričevalo, če je učenec oproščen sodelovanja in ocenjevanja pri predmetu?

V spričevalo se za ta predmet vpiše: »oproščen«.

45. Kaj zapišemo v spričevalo, če učenec v zadnjem roku opravljanja popravnih izpitov iz neopravičljivih razlogov ne pristopi k opravljanju popravnih izpitov ali opravljanje popravnega izpita predčasno prekine?

V spričevalo se za ta predmet vpiše: "ni opravil". Učenec pa v skladu s 5. odstavkom 70. člena ZOsn ponavlja razred po samem zakonu. Tak učenec nima pravice do ugovora na ponavljanje razreda po 21. členu pravilnika.

46. Kaj se učencu zapiše v obvestilo o zaključenih ocenah, če je pri posameznem predmetu neocenjen?

V obvestilo o zaključenih ocenah se mu za ta predmet vpiše: »neocenjen«.

47. Starši lahko dajo ugovor na spričevalo o končanem razredu in tudi ugovor na obvestilo o ocenah. Da se ugovor razreši, skupaj traja 11 dni. Posledično to pomeni, da se roki za predmetne in popravne izpite zamaknejo, saj je treba najprej razrešiti ugovor in šele nato izvesti izpit, če komisija odloči, da ocena ostane enaka.

ZOsn v 68. členu določa, da če učenec in starši menijo, da je bil učenec ob koncu pouka v šolskem letu nepravilno ocenjen, lahko starši v treh dneh po prejemu spričevala, zaključnega spričevala oziroma obvestila o zaključnih ocenah ob koncu pouka v šolskem letu pri ravnatelju vložijo obrazložen ugovor. V skladu s 24. členom pravilnika ravnatelj po prejemu ugovora na zaključno oceno preveri, ali je bil ugovor vložen pravočasno. Če ugovor na zaključno oceno ni vložen pravočasno, ga ravnatelj s sklepom zavrže.

Ravnatelj najpozneje v treh dneh po prejemu ugovora imenuje tričlansko komisijo, ki jo sestavljajo strokovni delavci na področju vzgoje in izobraževanja ali svetovalci Zavoda Republike Slovenije za šolstvo. Med člani komisije mora biti vsaj en član, ki ni zaposlen na tej osnovni šoli.

Ravnatelj po prejemu ugovora na zaključno oceno preveri, ali je bil ugovor vložen pravočasno. Če ugovor na zaključno oceno ni vložen pravočasno, ga ravnatelj s sklepom zavrže.

Če je bil ugovor na zaključno oceno vložen pravočasno, ravnatelj v skladu z 68. členom ZOsn najpozneje v treh dneh po prejemu ugovora imenuje komisijo, ki pregleda dokumentacijo o učenčevem znanju pri posameznem predmetu in se po pregledu odloči, ali bo o ustreznosti ocene presodila na podlagi te dokumentacije ali pa bo učenčevo znanje ponovno ocenila po postopku, ki je določen za opravljanje izpita iz tega predmeta. Odločitev komisije je dokončna.

Komisija mora o svoji odločitvi starše in učenca obvestiti najpozneje v osmih dneh po vložitvi ugovora. Odločitev komisije je dokončna.

Ob tem je potrebno opozoriti, da so v pripravi spremembe Pravilnika o šolskem koledarju, kjer se bo spremenil 12. člen (roki za izpite) in se bodo roki podaljšali.

48. Učenec je v 5. razredu in nima ocenjenega predmeta. Ali lahko gre na popravni izpit?

Zakon o osnovni šoli v 70. členu ureja popravne izpite in določa, da učenci od 3. do vključno 6. razreda nimajo možnosti opravljanja popravnih izpitov zaradi negativno zaključenih ocen. Možnost popravnih izpitov za učence od 3. do vključno 6. razreda je s spremembo ZOsn omogočena le tistim učencem, ki so v skladu s 76. členom ZOsn opredeljeni kot neocenjeni učenci ob koncu pouka. Torej gre le za tiste učence, ki zaradi svoje odsotnosti v času pouka niso pridobili nobene ocene ali zadostnega števila ocen. Takega učenca je šola dolžna najprej usmeriti na opravljanje predmetnih izpitov, kjer bo učenec pridobil prvo oceno ali manjkajočo oceno. Če bo ocena, pridobljena na posameznem predmetnem izpitu negativna in bo komisija učencu zaključila oceno

predmeta z negativno oceno, lahko učenec 5. razreda šele pristopi k opravljanju popravnih izpitov.

49. Za komisijo, ki odloča o ugovoru, šola pripravi dokumentacijo. Ali je težava, če pisnih preizkusov nimamo? Te seveda učenec in starši dobijo izročene tekom šolskega leta. Naša izkušnja je bila, da smo pripravili prazne preizkuse znanja, izpis ocen v redovalnici, izpise obiska dopolnilnega pouka, ISP učne pomoči, izpis poročil razredničarke o učencu ob ocenjevalnih konferencah ipd.

Ugovor na oceno podajo starši oziroma učenec, ki mora ob vložitvi ugovora priložiti tudi pisne dokaze, kar vključuje pisne preizkuse oziroma druge izdelke, na podlagi katerih je bila pridobljena ocena. Ker šola ne sme kopirati pisnih preizkusov znanja, preden so bili izročeni učencu, komisija, ki dokumentacijo pridobi od učenca oziroma staršev, odloča tudi o verodostojnosti dokaza (pisni preizkus znanja, ki ga predloži učenec oziroma starši). V postopku presoje komisije o ustreznosti zaključne ocene, v kolikor te ne bo možno preveriti iz dokumentacije, lahko komisija učenčevo znanje ponovno oceni sama po predpisanem postopku (24. člen pravilnika, postopek pri ugovoru na zaključno oceno).

50. Kdo ima pravico do ugovora na odločitev o ponavljanju razreda po 21. členu pravilnika?

Pravico do ugovora na odločitev o ponavljanju razreda po 21. členu pravilnika (ugovor na odločitev o ponavljanju razreda) imajo zgolj tisti učenci in njihovi starši, za katere je o ponavljanju odločal učiteljski zbor in ne ponavljajo avtomatično, po samem zakonu.

O ponavljanju razreda učenca odloča učiteljski zbor zgolj v primeru učenca od 3. do 6. razreda, ki ima ob koncu pouka negativno zaključeno oceno pri enem ali več predmetih. Odločanje o ponavljanju je zakonito le, če je šola takemu učencu v času pouka omogočila vključitev v ustrezne dejavnosti razširjenega programa za podporo in pomoč pri učenju (v šolah, ki še niso v RaP pa ure dopolnilnega pouka in ure individualne oz. skupinske pomoči). Soglasje staršev ni potrebno, jih je pa šola (razrednik) dolžna s tem seznaniti in pozvati k izjasnitvi glede morebitnega ponavljanja, še preden o ponavljanju odloča učiteljski zbor.

Učenci 7. in 8. razreda, ki imajo ob koncu pouka negativno zaključeno oceno pri treh ali več predmetih, ponavljajo razred po samem zakonu, ne da o tem odločal učiteljski zbor. Ti učenci nimajo pravice do ugovora po 21. členu pravilnika.

Ravno tako nimajo pravice do ugovora po 21. členu pravilnika učenci od 3. do 6. razreda, ki niso uspešno opravili predmetnega izpita iz posameznega predmeta in v zadnjem možnem roku niso pristopili k opravljanju popravnega izpita iz neopravičljivih razlogov ali so opravljanje popravnega izpita prekinili oziroma popravnega izpita niso opravili uspešno. Ti učenci ponavljajo razred po samem zakonu (5. odstavek 70. člena ZOsn), brez odločanja učiteljskega zbora. Enako velja tudi za učence 7. in 8. razreda.

51. Če je učenec ob koncu pouka neocenjen pri enem predmetu in ima pri dveh predmetih zaključeno negativno oceno, ali ponavlja ali gre na popravne izpite?

Če gre za učenca od 3. do 6. razreda:

- učenec najprej opravlja predmetni izpit pri predmetu, iz katerega je neocenjen. Če predmetni izpit opravi uspešno, bo učiteljski zbor na predlog razrednika lahko odločal o ponavljanju zaradi dveh negativno zaključenih ocenah pri drugih dveh predmetih. Če učiteljski zbor ne bo odločal o ponavljanju, učenec lahko tudi z dvema zaključnima negativnima ocenama napreduje v višji razred.

Če učenec na predmetnem izpitu ne bo uspešen, bo učenec opravljal popravni izpit le iz tega predmeta, ne pa tudi iz drugih dveh predmetov, kjer je ob koncu pouka ocena bila zaključena negativno. Po uspešno opravljenem popravnem izpitu lahko sledi odločanje učiteljskega zbora o ponavljanju razreda na predlog razrednika ali neposredno napredovanje v višji razred. Če poplavnega izpita ne opravi uspešno, učenec ponavlja razred (skladno z določili 70. člena ZOsn, brez odločanja učiteljskega zbora).

Če gre za učenca 7. do 8. razreda:

- učenec bo najprej opravljal predmetni izpit pri predmetu, iz katerega je bil neocenjen. Če bo uspešen, bo opravljal še popravna izpita iz drugih dveh predmetov. Če bo popravna izpita opravil, napreduje v višji razred, če ju ne opravi, ponavlja razred. Če učenec na predmetnem izpitu ne bo uspešen (tretja negativno zaključena ocena), ima tri zaključne negativne ocene in ni upravičen do opravljanja popravnih izpitov iz ostalih dveh predmetov. Po zakonu namreč s tremi zaključnimi negativnimi ocenami ponavlja razred.

Če na predmetni izpit ne bo pristopil, ima pravico opravljeti popravni izpit na podlagi 3. odstavka 70. člena ZOsn (in ne po splošni določbi 1. odstavka 70. člena ZOsn). Če tudi v zadnjem možnem roku ne pristopi k opravljanju tega poplavnega izpita, se v spričevalo vpiše »ni opravil« in ponavlja razred. Če pa učenec uspešno opravi popravni izpit predmeta, iz katerega je bil predhodno neocenjen in je opravljal predmetni izpit, mu mora šola omogočiti opravljanje popravnih za ostala dva predmeta, iz katerih je imel med šolskim letom negativno oceno (za takega učenca ne velja, da je imel tri popravne, ampak je treba upoštevati določbe prvega odstavka 70. člena ZOsn, ki govori o največ dveh negativnih ocenah. Učenec iz tega primera je imel dve negativni oceni in eno neocenjenost).

52. Kaj pa, če je učenec ob koncu pouka neocenjen pri enem predmetu in ima pri treh predmetih zaključeno negativno oceno? Ali ponavlja ali gre na popravne izpite? Kaj se vpisuje v spričevalo?

Če gre za učenca od 3. do 6. razreda:

- učenec najprej opravlja predmetni izpit pri predmetu, iz katerega je neocenjen. Če predmetni izpit opravi uspešno, bo učiteljski zbor na predlog razrednika morda odločal o ponavljanju zaradi treh negativno zaključenih ocenah pri drugih treh predmetih. Če učiteljski zbor ne bo odločal o ponavljanju, učenec lahko tudi s tremi zaključenimi negativnimi ocenami napreduje v višji razred.

Če učenec na predmetnem izpitu ne bo uspešen, bo učenec opravljal popravni izpit le iz tega predmeta, ne pa tudi iz drugih treh predmetov, kjer je ob koncu pouka ocena bila zaključena negativno. Po opravljenem popravnem izpitu sledi odločanje učiteljskega zbora o ponavljanju razreda na predlog razrednika ali o napredovanju v višji razred. Če poplavnega izpita ne opravi uspešno, učenec ponavlja razred (skladno z določili 70. člena ZOsn, brez odločanja učiteljskega zbora).

Če gre za učenca 7. do 8. razreda:

- učenec s tremi ali več negativnimi ocenami ob zaključku pouka po zakonu ponavlja razred. Vendar ker je učenec hkrati tudi »neocenjen« pri enem predmetu, ima v skladu s 76. členom ZOsn pravico opravljeti predmetni izpit.

Poleg tega velja opozoriti, da v spričevalo ni možno vpisati: »neocenjen«.

Oznako »neocenjen« je v skladu s sedmim odstavkom 18. člena pravilnika dopustno vpisati zgolj v **Obvestilo o zaključnih ocenah**. Tako bo učenec opravljal predmetni izpit iz predmeta, pri katerem je ob koncu pouka neocenjen, ne glede na to, da je že ob koncu pouka jasno, da bo razred ponavljal. Če predmetni izpit opravi, se v spričevalo vpiše zaključna ocena, ki jo določi komisija. Če predmetnega izpita ne opravi oziroma k predmetnemu izpitu ne pristopi, ima pravico opravljeti popravni izpit na podlagi 3. odstavka 70. člena ZOsn (in ne po splošni določbi 1. odstavka 70. člena ZOsn). V

kolikor popravni izpit opravi, se vpiše dosežena ocena. Če ga ne opravi oz. v zadnjem možnem roku ne pristopi k opravljanju popravnega izpita, se v skladu s 6. odstavkom 18. člena pravilnika v spričevalo vpiše »ni opravil«. To, da ponavlja, je učenec vedel že prej na podlagi 3 negativnih zaključnih ocen, pred pristopom na predmetni izpit.

V. Ocenjevanje učencev, ki se izobražujejo na domu

53. Kot starš otroka v izobraževanju na domu prosim za uradno pojasnilo, v kakšnem obsegu in v kakšni obliki sme šola oziroma učitelj od učenca, ki se šola doma, zahtevati izdelke in naloge (npr. projektne naloge, plakate, predstavitve), pa tudi točno določene vsebine (npr. konkretne pesmi/deklamacije, obvezno domače branje z določenega seznama). Po mojem razumevanju 62. člena ZOsn je dolžnost staršev, da doma zagotovimo učni proces, šola pa ob koncu šolskega leta preveri znanje v obsegu učnega načrta. V praksi pa se omenjene naloge pogosto zahtevajo kot "opravljena obveznost", včasih celo pred preverjanjem, in niso nujno povezane z dejanskim preverjanjem znanja. Zanima me, ali se takšne zahteve lahko štejejo kot del preverjanja znanja, ali pa bi se preverjanje moralo nanašati zgolj na znanje učnih vsebin (ustno/pisno), ne glede na način in gradivo, s katerim je učenec znanje pridobil doma. Prosil bi za pojasnilo, kaj je pri izobraževanju na domu dopustno zahtevati, da je postopek skladen z veljavno zakonodajo.

V skladu z 62. členom Zakona o osnovni šoli (ZOsn) je odgovornost za izvedbo učnega procesa v primeru izobraževanja na domu v celoti na strani staršev. Vloga šole je, da ob koncu šolskega leta preveri znanje učenca v obsegu, ki ga določa učni načrt predmeta za posamezni razred.

Način in obseg preverjanja znanja učencev, ki se izobražujejo na domu, podrobneje določa 25. člen pravilnika (ocenjevanje znanja učenca, ki se izobražuje na domu). Iz navedenih določb izhaja, da:

- ocenjevanje znanja izvaja osnovna šola, v katero je učenec vpisan,
- ocenjevanje poteka v prostorih šole,
- pri posameznih predmetih se znanje preverja s pisnimi preizkusi znanja in z ustnimi odgovori,
- pri drugih predmetih pa se lahko uporabijo tudi drugi načini ocenjevanja iz 7. člena pravilnika, če ti omogočajo neposredno preverjanje in vrednotenje znanja pred izpitno komisijo.

Šola mora starše pred ocenjevanjem seznaniti z načini preverjanja znanja, kot določa tretji odstavek 25. člena pravilnika. Iz navedenega sledi, da lahko šola oziroma izpitna komisija pri določenih predmetih od učenca zahteva tudi predstavitev izdelka, nastopa ali druge oblike dela, če je to del postopka neposrednega preverjanja znanja. Takšna oblika se uporablja, kadar omogoča ugotavljanje doseganja standardov znanja iz učnega načrta.

Šola oziroma učitelji učencem, ki se izobražujejo na domu, praviloma ne nalagajo sprotnih obveznosti (npr. projektov, plakatov ali drugih izdelkov), če ti niso del postopka ocenjevanja znanja pred izpitno komisijo. Organizacija učnega procesa, način učenja in izbira učnih gradiv so v skladu z zakonodajo v pristojnosti staršev, zato se načrtovanje in izvedba učnih dejavnosti v času izobraževanja na domu prepuščata njihovi odločitvi. Pri predmetih kot so slovenščina, glasbena umetnost ali likovna umetnost, lahko komisija določi način ocenjevanja, ki vključuje npr. recitacijo, petje ali predstavitev izbranega dela, vendar mora biti tak način v vlogi ocenjevanja znanja in ne zgolj kot samostojna dodatna obveznost učenca.

Če posamezne zahtevane naloge učiteljev niso del uradnega ocenjevanja znanja, jih ni mogoče šteti kot obveznost učenca, ki se izobražuje na domu.

VI. Ocenjevanje učencev z učnimi težavami in s posebnimi potrebami

54. Kakšne so posebnosti ocenjevanja za učence z učnimi težavami in s posebnimi potrebami?

Pravna podlaga za prilagajanje dela in ocenjevanja za učence z učnimi težavami predstavljata 12.a člen ZOsn in novi 4.a člen ZUOPP (ko bo sprejet) ter prvi odstavek 8. člena pravilnika. Pravilnik izrecno ureja le prilagoditve pri ocenjevanju in določa, da se za **učenca z učnimi težavami** pri ocenjevanju znanja upoštevajo določbe pravilnika, lahko pa se v učenčevem Izvirnem delovnem projektu pomoči (IDPP) v okviru stopenjske podpore in pomoči opredelijo organizacijske in izvedbene prilagoditve ocenjevanja, tehnične prilagoditve ter načini in roki ocenjevanja znanja. Stopenjsko podporo šola nudi pred uvedbo morebitnega postopka usmerjanja, in sicer pri pouku, dopolnilnem pouku, v podaljšanemu bivanju, ob podpori svetovalne službe, v okviru individualne ali skupinske pomoči oziroma v dejavnostih razširjenega programa.

55. Ali je lahko učenec z učnimi težavami po novem pravilniku ocenjen individualno izven oddelka oziroma skupine, če je to strokovno utemeljeno in opredeljeno v učenčevem izvirnem delovnem projektu pomoči?

Ne. 4. člen Pravilnika opredeljuje javnost ocenjevanja in med drugim v 4. točki določa, da se javnost ocenjevanja uresničuje pred učenci oddelka ali učne skupine. 4. točka 8. člena pojasnjuje, da so lahko učenci s posebnimi potrebami ocenjeni ne glede na način ocenjevanja tudi izven oddelka, torej ne glede na določbo 4. točke 4. člena. Se pravi, so lahko ocenjeni tudi individualno, v paru ali skupini. Ta točka tega ne opredeljuje za učence z učnimi težavami. Učenci z učnimi težavami so torej lahko ocenjeni **pred učenci oddelka, izven oddelka pa le v paru ali skupini**, kar spada pod prilagoditve organizacije ocenjevanja.

56. Kaj spada pod posamezne vidike prilagajanja ocenjevanja znanja?

Pravilnik opredeljuje različne vidike prilagajanja ocenjevanja znanja, na primer:

- organizacija (izvedba) ocenjevanja:
 - možnost ocenjevanja tudi izven oddelka: v skupini, paru, individualno,
 - ocenjevanje v jutranjih urah,
 - pisni preizkus znanja v dveh delih (skladno z Navodili za prilagojeno izvajanje izobraževalnega programa osnovne šole z dodatno strokovno pomočjo za delo z učenci s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami¹),
 - možnost podaljšanega časa itd.
- prilagoditve načinov ocenjevanja:
 - prilagojeno podajanje učiteljevih vprašanj:
poudarjene ključne besede, povečan tisk, razmiki med vrsticami, kompleksna navodila razdeljena na manjše enote, vsaka naloga na svojem listu itd.
 - prilagojeno podajanje učenčevih odgovorov:
možnost ustne dopolnitve/pojasnitve pisnega odgovora, toleranca do specifičnih napak, ki izhajajo iz motnje, zapisovanje z dogovorjeno abecedo, zapisovalec itd.
 - uporaba pripomočkov pri ocenjevanju: v dogovoru s strokovno skupino in v taki obliki, da ne vsebujejo vsebin, ki se neposredno ocenjujejo. Uporablja tiste, ki jih

¹ Dostopno na: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Izobrazevanje-otrok-s-posebnimi-potrebami/OS/Navodila-za-prilagojeno-izvajanje-izobrazevalnega-programa-osnovne-sole-z-DSP-2025.pdf>

- je učenec pripravil sam ali skupaj z učiteljem že med poučevanjem oz. učenjem, v vseh fazah pouka.
- roki ocenjevanja: datumsko dogovorjeno/napovedano ocenjevanje.

57. Ali mora učitelj učencu s posebnimi potrebami, ki je ocenjen v dveh ali več delih, vrniti vsak posamezni del ocenjevanja skladno z roki, ki jih določa pravilnik, ali ta rok velja od takrat, ko učenec zaključi z vsemi deli ocenjevanja?

Če je učenec s posebnimi potrebami ocenjen v dveh ali več delih, učitelj učenca seznani z oceno ter jo vpiše v redovalnico oddelka oziroma učne skupine najkasneje v sedmih delovnih dneh po oddanem drugem oziroma zadnjem delu ocenjevanja. Tako tudi velja, da se rok za izročitev izdelka šteje od oddaje drugega oziroma zadnjega dela ocenjevanja.

58. Koliko ocen pridobi učenec s posebnimi potrebami, če je ocenjen v dveh delih?

Učenec pridobi eno oceno. Gre za prilagoditev organizacije (izvedbe) ocenjevanja.

59. Zakaj se lahko pri ocenjevanju učencev s posebnimi potrebami ocena dodeli na podlagi večkratnega ocenjevanja, pri učencih, ki odločbe nimajo, pa ne?

Pisanje pisnih preizkusov v dveh delih se kot prilagoditev ocenjevanja omogoča učencem s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, pri katerih je bila diagnosticirana motnja pozornosti s hiperaktivnostjo ali druga dolgotrajna bolezen ter učencem, pri katerih se omenjeno pojavlja skupaj z drugim primanjkljajem, oviro oziroma motnjo. Učenci z učnimi težavami niso opredeljeni skladno z Zakonom o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 58/11, 40/12 – ZUJF, 90/12, 41/17 – ZOPOP in 200/20 – ZOOLTVI), zato jim pri ocenjevanju v stopenjskem modelu pomoči omogočamo druge organizacijske prilagoditve.

60. Če je učenec s posebnimi potrebami ocenjen v več delih, ali drugi del lahko posega v dovoljeno število pisnih preizkusov na teden?

Če ima učenec s posebnimi potrebami v individualiziranem programu opredeljen pisni preizkus znanja v dveh ali več delih, se drugi in naslednji deli ocenjevanja ne štejejo v število pisnih preizkusov znanja iz prvega odstavka 10. člena pravilnika (največ 2 pisna preizkusa na teden).

61. Ali je strokovno mnenje za učenca s posebnimi potrebami pravno zavezujoč dokument, ali je samo odločba učenca tista, ki je za šolo pravno zavezujoča? In so potemtakem pravno zavezujoče samo prilagoditve, ki so napisane v odločbi in ne priporočila iz strokovnega mnenja?

Prilagoditve, zapisane v sintezi Strokovnega mnenja, so ugotovitve in predlog Komisije za usmerjanje, ki je strokovni skupini na šoli vodilo pri načrtovanju dela z učencem s posebnimi potrebami predvsem v prvih letih izvajanja DSP. Ker se učenčeve vzgojno-izobraževalne potrebe spreminjajo z njegovim razvojem in s starostjo učenca, se spreminjajo tudi potrebe po obliki, vrsti in količini prilagoditev. Ne glede na priporočila v sintezi Strokovnega mnenja, strokovna skupina na podlagi globalne ocene učenčevega funkcioniranja ter evalvacije IP (skupaj z učencem in starši) ugotavlja učinkovitost posameznih metodično-didaktičnih prilagoditev. Te sproti dopolnjuje in spreminja (tudi opušča), z namenom razvijanja učenčevih strategij, za čim bolj uspešno obvladovanje primanjkljajev, ovir oziroma motenj ter učenčeve samostojnosti (*Navodila za prilagojeno*

izvajanje izobraževalnega programa osnovne šole z dodatno strokovno pomočjo za delo z učenci s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, str. 22).

Strokovno mnenje torej ni pravno zavezujoč, ampak strokovno zavezujoč dokument, katerega usmeritve strokovna skupina upošteva v prvih letih učenčeve usmeritve. Po evalvacijah učinkovitosti ali neučinkovitosti uvedenih prilagoditev jih spreminja (opušča ali dodaja).

62. Zanima nas, v katerih primerih učencu s posebnimi potrebami lahko omogočimo ocenjevanje na domu ter koliko je šola pri tem avtonomna. Starši dolgotrajno bolne učenke, ki sicer šolo občasno obiskuje, predlagajo, da bi učitelj prišel ocenit učenkino znanje na dom. Menijo, da smo jim dolžni zagotoviti učitelja na domu.

ZOsn in Pravilnik o ocenjevanju znanja in napredovanju učencev v osnovni šoli (UL RS, št. 80/2025) ne določata pravice učenca do ocenjevanja na domu oziroma ocenjevanja na daljavo. Prav tako Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami ne določata, da bi se ocenjevanje znanja lahko izvajalo na domu učenca oziroma na daljavo. To možnost imajo zgolj učenci s posebnimi potrebami, ki izberejo kot obliko izobraževanja »izobraževanje na domu« (torej se ne izobražujejo v šoli) v skladu z VII. poglavjem ZOsn. Ocenjevanje na domu za te učence je izjemoma možno v primerih iz 3. odstavka 92. c člena ZOsn, ki navaja, da zaradi bolezni učenca s posebnimi potrebami lahko strokovna skupina z individualiziranim programom izjemoma odloči, da ocenjevanje poteka na domu in ne na šoli, v katero je učenec vpisan.

Pravilnik v 8. členu omogoča prilagoditve organizacije, načina in izvedbe ocenjevanja za učence s posebnimi potrebami.

Pravilnik v 3. in 4. členu posebej poudarja: javnost ocenjevanja, strokovno avtonomijo učitelja in zagotovitev enakovrednih pogojev za vse učence. Ocenjevanje na daljavo praviloma ne omogoča izpolnjevanja teh načel in lahko predstavlja odmik od strokovnih in pedagoških standardov. Starši ne morejo zahtevati izvedbe ocenjevanja na domu, če šola strokovno oceni, da takšen način ocenjevanja:

- ni potreben,
- ni utemeljen in opredeljen v IP,
- ni v skladu s pravilnikom,
- bi pomenil odmik od strokovnih standardov.

Šola je dolžna ocenjevanje izvesti v šoli z vsemi ustreznimi prilagoditvami, ki izhajajo iz odločbe in individualiziranega programa.

Na podlagi informacij, ki jih navajate, učenka prihaja k izbranemu delu pouka, starši izbirajo predmete, ki jih obiskuje, učenka šolo zapušča in se vrača med poukom.

V takšni situaciji ni mogoče utemeljiti, da učenka ne more biti deležna ocenjevanja v šoli. Subjektivna presoja staršev o zdravstvenem stanju ne more nadomestiti objektivne medicinske dokumentacije.

Če povzamemo: šola nima pravne podlage, da bi zakonito lahko izvedla ocenjevanje na domu učenca oziroma na daljavo. Ocenjevanje naj se izvede v šoli, s prilagoditvami, ki so določene v odločbi in IP ter skladno z 8. členom pravilnika.

63. Kakšna je vloga učitelja za DSP, ki je prisoten z učencem pri pisnem preizkusu znanja? Kako evidentira izvedeno uro?

Skladno s Smernicami za pripravo in spremljanje individualiziranega programa za otroke s posebnimi potrebami v programu devetletne osnovne šole s prilagojenim izvajanjem in

dodatno strokovno pomočjo² se ocenjevanje znanja tudi za učence s posebnimi potrebami izvaja v razredu, razen če iz njegovih posebnih vzgojno-izobraževalnih potreb izhaja potreba po prilagoditvah organizacije ocenjevanja (npr. podaljšan čas pisanja ali ocenjevanje izven učilnice). V takih primerih je učitelj DSP lahko prisoten v prostoru izven učilnice v času ocenjevanja znanja.

Ko učitelj za DSP med ocenjevanjem učenca usmerja, spodbuja k rabi strategij, ki se jih je naučil pri DSP ali uporabi pripomočkov, s katerimi se je učil, ko zaradi značilnosti učenčevega funkcioniranja sproti preverja razumevanje navodil, usmerja njegovo pozornost, mu omogoča vmesni odmor, je v vlogi bralca in/ali zapisovalca, se ura evidentira kot ura DSP, saj gre za strokovno delo učitelja.

Če pa učitelj za DSP učencu omogoči le individualni prostor in podaljšan čas ter je na ocenjevanju prisoten, ker se tako učenec bolje počuti, pa je taka ura izvedena kot svetovalna storitev. Učitelj za DSP v tem primeru ne opravlja strokovnega dela, temveč za učenca zagotavlja podporno okolje, kar je eden izmed namenov svetovalne storitve.

64. Kako je s prilagoditvami ocenjevanja dolgotrajno bolnih otrok?

Zanje so možne le prilagoditve po 2. odstavku 14. člena pravilnika (načini, roki, število ocen). Glede prilagoditve javnosti žal ni izjem za bolne učence (razen če sodijo v kategorijo PP po zadnjem odstavku 8. člena pravilnika). Za te izjeme se ocenjevanje lahko izvaja tudi izven oddelka ali skupine (nevarnost okužbe). Če tako ocenjevanje pri vseh predmetih ne bo možno zaradi zdravstvenega stanja, imajo možnost delnih predmetnih izpitov ali predmetnih izpitov v celoti. Izbor načina predmetnega izpita določi komisija. Tudi na teh izpitih se lahko izberejo načini, ki bolj odgovarjajo zdravstvenemu stanju učenca. Če učenec ne bi mogel priti na predmetni izpit na datum, ki mu je določen zaradi poslabšanja, mu šol lahko ponudi nov termin. Če na noben rok ne bo pristopil, mu novi 3. odstavek 70. člena ponudi še možnost opravljanja popravnega izpita (2 roka). Če upravičeno ne more na rok popravnega izpita ali ga iz zdravstvenih razlogov prekine, mu ravnatelj lahko določi drugi čas pisanja znotraj istega roka (glej 4. odst. 70. člena ZOŠN). Šele, če tega ne opravi, se mu v spričevalo zapiše »ni opravil«. Če gre za učenca 3. – 6. razreda, lahko po zakonu napreduje v višji razred ali pa učiteljski zbor odloči o ponavljanju (tu pozor, šola mora izkazati, da mu je ponudila ure pomoči v RAP in da jih je on lahko obiskoval): Možen pa je dogovor s straši, da učenec ponavlja (glej 3. odstavek 69. člen ZOŠN). Če gre za učenca 7.- 8. razred, če ima 3 ali več negativne zaključene, ponavlja po 69. členu ZOŠN. Če ima 1 ali 2 negativni ali ni pristopil k popravnemu izpitu in ima v spričevalu zapis »ni opravil«, ponavlja razred v skladu s 5. odstavkom 70. člena ZOŠN.

² Dostopno na: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Izobrazevanje-otrok-s-posebnimi-potrebami/smernice-za-pripravo-in-spremljanje-individualiziranih-programov-za-otroke-s-PP.pdf>; str. 11.